

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут іноземної філології
Кафедра англійської філології та перекладу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ
з вибіркової освітньої компоненти
ПОСЛІДОВНИЙ ПЕРЕКЛАД
для підготовки здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Освітня програма	Англійська і німецька мови та літератури (переклад включно)

Укладач: кандидат філологічних наук, доцент
Мосієнко Олена
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
англійської філології та перекладу
Протокол від «23» листопада 2022 р. № 7
Завідувач кафедри Наталія БОРИСЕНКО

УДК 81.25
ББК 81.07

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського
державного університету імені Івана Франка
від 27 грудня 2022 року (Протокол № 22)

Рецензенти:

Могельницька Людмила – завідувач кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики Державного університету «Житомирська політехніка».

Усова Ірина – доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Жуковська Вікторія – доцент кафедри міжкультурної комунікації та іншомовної освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Мосієнко Олена Володимирівна.

Послідовний переклад: Методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи. Житомир, 2022. 25 с.

Методичні рекомендації до самостійної та індивідуальної роботи укладено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія освітньої програми «Англійська і німецька мови та літератури (переклад включно)». Матеріали мають на меті допомогти здобувачам удосконалити навички усного послідовного перекладу.

© Мосієнко О.В.

© Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЗМІСТ

Загальні відомості про освітню компоненту	3
Специфіка усного послідовного перекладу	9
Прийоми запам'ятовування для послідовного перекладу	14
Вправи для розвитку навичок усного послідовного перекладу	16
Рекомендована література	24

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Метою вивчення освітньої компоненти є формування перекладацької компетенції у майбутніх перекладачів, яка включає знання про засоби й прийоми досягнення еквівалентності та адекватності в перекладі, специфіку усного послідовного перекладу, перекладацькі трансформації, типові перекладацькі помилки, моделі перекладу, норми та вимоги до якісного усного послідовного перекладу.

Основними цілями вивчення освітньої компоненти є:

- розвинути практичні навички і вміння послідовного перекладу;
- оволодіння навичками ефективно застосовувати засоби й прийоми досягнення еквівалентності та адекватності під час послідовного перекладу;
- ознайомлення студентів з труднощами і типовими помилками, що виникають під час послідовного перекладу;
- засвоєння студентами засобів відтворення змісту повідомлення іноземною мовою засобами рідної мови і навпаки в різних сферах;
- усвідомлення важливості й відповідальності роботи перекладача для забезпечення адекватного міжнародного обміну інформацією.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач повинен знати:

- специфіку та особливості послідовного перекладу, засоби й прийоми досягнення еквівалентності та адекватності в перекладі, специфіку галузевого перекладу тощо для забезпечення на належному рівні перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів в усній (послідовний переклад і переклад з аркуша) у двосторонньому режимі (з іноземної мови на державну та з державної мови на іноземну);
- експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації;
- перекладацькі трансформації (компресія, компенсація, генералізація, конкретизація, антонімічний переклад, описовий переклад, логічний розвиток

понять тощо) для досягнення еквівалентності у перекладі різноманітних за змістом та жанром текстів державною та іноземною мовами.

Знання, отримані в процесі вивчення освітньої компоненти, допоможуть здобувачам:

- осмислювати переклад як процес відтворення смислів засобами цільової мови;
- застосовувати знання про специфіку та особливості послідовного перекладу, засоби й прийоми досягнення еквівалентності та адекватності в перекладі, специфіку галузевого перекладу тощо для забезпечення на належному рівні перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів в усній (послідовний переклад і переклад з аркуша) у двосторонньому режимі (з іноземної мови на державну та з державної мови на іноземну);
- здійснювати управління процесами перекладацької діяльності, використовувати програмне забезпечення, ПК, електронні та он-лайн ресурси для розпізнавання, перекладу та форматування текстів державною та іноземною мовами.

Програма освітньої компоненти включає:

Англо-український послідовний переклад публіцистичних текстів з використанням перекладацького скоропису. Англо-український послідовний переклад науково-технічних текстів з використанням перекладацького скоропису. Англо-український послідовний переклад економічних текстів без використання перекладацького скоропису. Англо-український послідовний переклад громадсько-політичних текстів без використання перекладацького скоропису. Абзацно-фразовий переклад. Українсько-англійський послідовний абзацно-фразовий переклад публіцистичних текстів. Українсько-англійський послідовний абзацно-фразовий переклад громадсько-політичних текстів. Українсько-англійський послідовний абзацно-фразовий переклад економічних текстів. Українсько-англійський послідовний абзацно-фразовий переклад науково-технічних текстів. Усний послідовний переклад за обсягом вихідного тексту. Повний послідовний переклад. Англо-український повний послідовний

переклад поточних новин каналу BBC. Англо-український повний послідовний переклад поточних новин каналу CNN. Англо-український повний послідовний переклад поточних новин каналу Fox News. Українсько-англійський скорочений послідовний переклад новин ТСН каналу 1+1. Українсько-англійський скорочений послідовний переклад телерепортажів каналу AgroNews. Українсько-англійський скорочений послідовний переклад телерепортажів каналу BBC News Україна.

Оцінювання здобувачів під час вивчення дисципліни здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансфернонакопичувальною системою» https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zv_o.pdf. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою		Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Екзамен	Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
<i>Добре</i>		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
<i>Задовільно</i>		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів за навчальний рік (ПОМ)

розраховується:

№ модулю	$M_{\%n}$ (відсоткове значення модулю освітньої компоненти)
Модуль 1	$M_{\%1} = 100$
Сума	100

ЕКЗАМЕН

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є екзамен, то здобувачі вищої освіти в яких підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) за семестр становить 60 і більше балів, мають право не складати екзамен. У такому разі підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) = Екзаменаційній оцінці (ЕО) = Підсумковій оцінці (ПО).

$$ПОМ = ЕО = ПО$$

У випадку складання екзамену підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне балів підсумкової оцінки з вивчених модулів (ПОМ) та екзаменаційної оцінки (ЕО).

$$ПО = (ПОМ + ЕО) / 2$$

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах академічної доброчесності <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html> та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (правила поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, тощо), що включає недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань (в тому числі засобів електронного зв'язку), за використання інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач має вказати джерело, використане під час виконання завдання, тощо.

Політика щодо відвідування базується на тому, що здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету

https://zu.edu.ua/offic/pravyla_vn_rozporядku.pdf та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом <https://dekanat.zu.edu.ua/cgibin/timetable.cgi?n=999>, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Забезпечення студентоцентрованого підходу та створення можливостей для навчання здобувачів вищої освіти, які не можуть відвідувати заняття з поважних причин, зокрема реалізується через «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». Індивідуальний графік навчання передбачає можливість вибіркового відвідування здобувачем аудиторних занять (лекційних та семінарських) і самостійного опрацювання матеріалу навчальної дисципліни.

Відповідно до політики щодо перескладання здобувач вищої освіти, який був відсутній на семінарських заняттях незалежно від причини, має право на відпрацювання, яке здійснюється протягом місяця після виходу на заняття, але не пізніше ніж за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії. Відповідно до положення «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція) https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf кожне семінарське заняття оцінюється. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані здобувачем вищої освіти у встановлені викладачем терміни, але не пізніше ніж за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії.

Політика щодо дедлайнів встановлює конкретні терміни виконання завдань. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин (внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, або який був звільнений від занять наказом Ректора Університету) пропустив семінарські заняття зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість не більше ніж за місяць з моменту виходу на навчальні заняття (дня припинення поважної причини). Здобувач вищої освіти, який без поважних причин не відвідав

навчальні заняття або отримав оцінку нижчу 60 балів, необхідно відпрацювати академічну заборгованість до проведення модульної контрольної роботи.

До підсумкової модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які отримали поточні оцінки на усіх передбачуваних робочою навчальною програмою аудиторних навчальних заняттях. До завершення відповідного модуля здобувачам вищої освіти дозволяється перескладати окремі елементи модуля (завдання) з метою отримання вищих поточних оцінок під час консультацій із навчальної дисципліни, які проводяться впродовж семестру.

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка» https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf.

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення запобігання та протидії булінгу» <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf>.

СПЕЦИФІКА УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Вплив короткотривалої пам'яті на усний переклад

Короткотривала пам'ять відіграє важливу роль в усному перекладі. Коли ми отримуємо вхідні дані з навколишнього середовища, вони передаються до наших сенсорних реєстрів, де залишаються менше секунди. Повідомлення кодується у формі акустичних, візуальних або семантичних даних, а потім переходить до нашої короткотривалої пам'яті, де залишається менше ніж тридцять секунд. Деякі вчені вважають, що при усному перекладі цей проміжок становить менше десяти секунд. Після цього етапу повідомлення може переміститися в нашу довготривалу пам'ять, де воно залишиться назавжди. Це

залежать від того, чи повідомлення закодоване, отримане, збережене і використовується. Якщо ні, то повідомлення з часом забувається. Дані в довготривалій пам'яті усних перекладачів допоможуть їм використати почуту інформацію в контексті належним чином, що не можливе без залучення короткотривалої пам'яті.

Методи вдосконалення короткотривалої пам'яті

Техніки для покращення якості пам'яті включають переказ тексту мовою оригіналу, проговорювання тексту за мовцем в оригіналі, мнемоніка як прийом запам'ятовування інформації, вправи на розвиток короткотривалої пам'яті, переклад новин та промов.

Щоб покращити пам'ять, можна запам'ятовувати номери телефонів, вірші, літературні твори, прості наукові формули тощо. Ці техніки допомагають запам'ятовувати нову інформацію. Знання предмета обговорення та ключових термінів може бути корисним для розуміння та запам'ятовування повідомлення. Процес кодування та декодування при усному послідовному перекладі відбувається за короткий час. Якщо перекладач не знайомий з предметом і ключовими положеннями дискусії, запам'ятати повідомлення буде важко.

Роль аудіювання в усному перекладі

Іншим важливим елементом процесу усного перекладу є аудіювання. Перший крок у якості усного перекладу пов'язаний із прослуховуванням та аналізом вихідної мови, щоб можна було якомога точніше передати повідомлення. Високий рівень концентрації уваги, вміння слухати та потужна короткотривала пам'ять є основними факторами для ідеального виконання усного перекладу. Аудіювання особливо важливо при синхронному перекладі, коли перекладач має одночасно слухати та говорити протягом значної частини часу.

Прийоми для вдосконалення навичок аудіювання

Техніки покращення аудіювання включають удосконалення знання мови, «наслуханість» текстів іноземною мовою, щоденне виконання тренувальних вправ, створення образу повідомлення, цілеспрямоване аудіювання та інтенсивне аудіювання,

Окрім добре розвиненої короткотривалої пам'яті, для перекладача дуже важливі паралінгвістичні знання для адекватного розуміння усного тексту, що виголошується мовцем. Усний переклад також потребує від перекладача навички сприймати і запам'ятовувати прецедентну інформацію в повідомленні. Особливу увагу варто приділити слова, які мають одне значення, кількісним числівникам, власним назвам та технічні виразам.

Техніка нотування

Від перекладачів очікується набагато більше, ніж просто знання мови. Окрім досконалого знання мови перекладу (як правило, іноземних робочих мов), перекладачі також повинні володіти своєю власною мовою та знати лінгвокультурні особливості мов, з якими вони працюють. Існують також інші важливі аспекти усного перекладу: етичні та професійні принципи; роль перекладача як комунікатора та ретранслятора мов і культур.

У послідовному перекладі, особливо для досвідчених перекладачів, нотування не має такого великого значення як постійні зусилля проаналізувати сказане, зрозуміти його зміст і передати його мовою перекладу. Однак для менш досвідчених усних перекладачів нотування є складним завданням і може виявитися перешкодою, яку потрібно подолати.

Труднощі техніки нотування

Процес нотування не завжди буває ідеальним. Нотування не може рівноцінно замінити прослуханий текст. Роль перекладача в процесі нотування тексту полягає в тому, щоб вибрати те, про що йдеться, і відтворити лише те, що має значення для одержувачів повідомлення.

- Нотування не повинне бути механічним: чим більш механічним є процес нотування, тим нижча якість усного перекладу.
- Нотування помилково сприймається як написання диктанту: ця техніка призначена для того, щоб відновити інформацію у пам'ять перекладача, коли він/вона здійснює усний переклад, а не записати кожне почуте слово.
- Нотатки доречні для використання протягом кількох хвилин після того, як було виголошено промову, яку потрібно перекладати. Коли доповідач

закінчує свою промову, вона ще свіжа в пам'яті перекладача, і нотатки допомагають пригадати потрібну інформацію.

- Надмірна кількість нотаток може відволікати від слів оратора. Тому усний переклад може закінчитися поверхневою промовою з серйозними помилками та протиріччями, яких можна було б легко уникнути.

Корисні поради щодо техніки нотування, запропоновані професійними перекладачами:

- Робити нотатки потрібно швидко, не чекаючи «правильного» слова, тому що це не час для цього;
- Занотовувати необхідно слова, які легко зрозуміти, щоб активізувати пам'ять, коли перекладачеві потрібно відтворити повідомлення;
- Для зручності нотування варто використовувати блокноти розміром 15 x 20 см;
- Робити записи тільки на одній стороні сторінки;
- Використовувати олівець;
- Під час відтворення завжди потрібно підтримувати зоровий контакт з аудиторією;
- Використовувати необхідно великі літери, які легко читати здалеку;
- Потрібно уникати використання двозначних скорочень – наприклад, «ind» не має означати «незалежно» в одних випадках та «промисловий» в інших;
- Рекомендується використовувати існуючі символи, ніколи не вигадуйте під час виступу символ, який буде потім важко зрозуміти;
- Важливо змінювати структуру нотаток, керуючись своїми судженнями, але орієнтуючись на зв'язність промови та враховуючи наміри оратора.

Що варто занотувати під час виступу мовця

Основні ідеї: другорядні ідеї будуть запам'ятовуватися під час процесу розумового тлумачення та відтворення;

Думки та точки зору: вони завжди вирізняються у тексті, тому перекладач може не мати змоги перенести їх у своє повідомлення під час виконання усного послідовного;

Числа: вони дуже важливі для мовлення, однакові для всіх мов і їх легко та швидко записувати (на відміну від дат, які важче зрозуміти);

Власні назви: тому що їх не потрібно перекладати. Для власних імен, складних для розуміння, перекладач повинен занотувати їх так, як вони звучать. Також потрібно звернути увагу на географічні назви, назви компаній і організацій, аббревіатури та акроніми.

Технічні терміни: вони зустрічаються рідше і можуть видатися перекладачу дивними;

Мнемотехніка: допоміжні засоби, які допомагають перекладачеві активізувати пам'ять під перекладу повідомлення;

З'єднувачі (конектори): вони з'єднують пам'ять і те, що сказав оратор. Конектори важливі, тому що відображають послідовність ідей, а також протилежні ідеї;

Що сталося і коли (часи дієслова): тому що вони співвідносять мовлення в з часом;

Речення, сказані оратором, які служать вступом і висновком, оскільки допомагають зрозуміти промову;

Ключові слова: вони важливі не через їхнє лінгвістичне значення, а швидше тому, що вони означають у свідомості перекладача (значення, яке вони набувають для мовця).

Як робити нотатки під час усного послідовного перекладу

Все залежить від мети виступу, який перекладається: інформативний виступ вимагає повного конспектування, особливо коли йдеться про особливо незвичайні факти; однак, якщо подія незвичайна, одного слова може бути достатньо. Описова промова також потребує повного конспектування, але на основі деталей, які ідеально описують те, що має бути відтворено. Аргументована промова базується на набагато меншій кількості інформації, особливо сполучників і деяких ключових слів.

Нотатки варто робити тією мовою, якою буде зроблено усний переклад (мовою перекладу), оскільки це дозволяє перекладачеві розмежувати дві мови.

Таким чином, перекладач буде менш схильний використовувати дослівний переклад під час здійснення перекладу.

Якщо перекладач не пам'ятає слова мовою перекладу під час нотування – і щоб не застрягти на цьому слові та не загубитися в промові мовця – він повинен занотувати термін мовою оригіналу та продовжувати робити нотатки. Це заощадить багато часу, поки йому на думку прийде потрібне слово.

Деякі перекладачі розробили ідеальну систему символів, які допомагають їм. Зокрема, це можуть бути аббревіатури на позначення назв країн (*DE* для Німеччини, *PT* для Португалії), одиниці вимірювання (*км* для кілометрів або *м* для метрів) або хімічні елементи (*O* для кисню, *Pu* для плутонію), тощо.

Головне правило нотування: Перекладач повинен записувати якомога менше, якомога швидше, щоб не застрягти на словах і не гаяти час. Мета нотування полягає в тому, щоб виголосити точну промову швидко, але базуючись на інформації, яку він записав.

ПРИЙОМИ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ДЛЯ ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ

1. Який у вас тип пам'яті? Візуальний чи вербальний? Ні те, ні інше, чи обидва? Якщо ви швидко забуваєте те, що почули, необхідно зрозуміти, що завадило зберегти інформацію.

2. Обсяг короткотривалої пам'яті зазвичай обмежений від п'яти до дев'яти біт інформацію (одиниці пам'яті), тому здатність пригадувати залежить від того, наскільки добре ви можете систематизувати те, що почули, знаходячи шаблони. Попросіть, щоб хтось прочитав для вас послідовність із семи не пов'язаними між собою чисел. Як тільки ви зможете точно відтворити цю послідовність, спробуйте зробити це у зворотному напрямку. Щоб зробити це, необхідно утримати цю послідовність у вашій короткотривалій пам'яті.

3. Рекомендується розвивати свої аналітичні здібності, читаючи газету чи журнал. Після закінчення кожного повідомлення потрібно спробувати коротко

викласти прочитане одним реченням. Робіть це можна в усній формі усіма іноземними мовами, які ви знаєте.

4. Спробуйте виконати вправу №3 після прослуховування новин, ток-шоу на радіо чи телебаченні. Викладіть суть прослуханого повідомлення одним реченням.

5. Для наведених нижче вправ попросіть когось прочитати газетну чи журнальну статтю в диктофон або запишіть розмову чи інтерв'ю з радіо або телебачення. Не варто використовувати матеріал технічної тематики. Не потрібно записувати новини, тому що диктор читає їх з підготовленого скрипту. З часом, коли ваші навички будуть вдосконалюватися, рекомендується записувати довші тексти. Потрібно тільки повторювати почуту інформацію мовою оригіналу, не перекладаючи повідомлення.

а) Прослухайте уривок, не конспектуючи його, і спробуйте повторити якомога більший фрагмент.

б) Послухайте уривок і запишіть ключові слова, які допоможуть вам запам'ятати зміст повідомлення. Потім відтворіть якомога більше інформації. Порівняйте вихідний текст і текст перекладу. Оцініть наскільки ефективними виявилися нотатки. Що спрацювало для вас найкраще?

в) Слухаючи уривок, спробуйте звести його до кількох значущих одиниць. Об'єднайте інформацію в групи. Наприклад, якщо людина повинна була перерахувати школи, які вона відвідувала, і предмети, які вона вивчала, можна згрупувати школи за місцем розташування та предмети, що вивчаються, за темами. Числа можуть бути згруповані так, як люди називають номери телефонів або номери соціального страхування, у групи два, три або чотири числа, а не як рядок непов'язаних чисел. Зверніть увагу, що при тлумаченні нотаток слід дотримуватися послідовності відтворення слів мовця. При цьому звичною справою є зміна синтаксичної структури речень.

г) Не дозволяйте своїй точці зору впливати на відтворення слів оратора, навіть якщо ви маєте іншу думка щодо предмету повідомлення. Зверніть увагу

на свою реакцію на текст під час прослуховування, потрібно відтворити його відповідно до того ж самого функціонального реєстру мови оригіналу.

ВПРАВИ ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Вправи на розвиток навичок аналізу повідомлення

I. Rephrase what the speaker says.

Коментарі до вправи: Щоб змінити формулювання повідомлення не змінюючи його сенс, необхідно ретельно проаналізувати і зрозуміти текст оригіналу. Ця вправа розвиває словниковий запас, оскільки потрібно постійно шукати синоніми та альтернативне словосполучення. Дозволяється користуватися словниками. Перефразування моделює розумові процеси, необхідні в усному послідовному перекладі, оскільки перекладач повинен відмовитися від оригінального формулювання і передати повідомлення іншими мовними засобами, зберігаючи його зміст.

Remarks by President Biden on Building a Stronger Economy for Union Workers and Retirees. December 08, 2022. <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/12/08/remarks-by-president-biden-on-building-a-stronger-economy-for-union-workers-and-retirees/>

1. And I apologize for my back when I'm speaking to you.
2. My mother would give me hell for doing that.
3. But, Ken, thank you for the introduction and for representing your brothers and sisters in organized labor and — who always, always get the job done.
4. We all know, in recent years, the middle class has been hit pretty hard. Unions have been under attack.
5. We've had an economy — an economy that didn't feel like it worked enough — worked enough for working people.
6. A pandemic made things a lot worse, and that's when I signed the American Rescue Plan to provide economic relief for folks who needed it and needed it the most.

7. And through the American Rescue Plan, we laid the foundation for an economy built from the bottom up and the middle out.

8. I'm — the press is tired of hearing me say this, but, you know, when the poor have a ladder up and the middle class are able to prosper, the wealthy do very well.

9. Trickle down doesn't usually get down to the bottom.

10. Over \$80 billion to keep multi-employer pension plans for union workers and retirees solvent for decades to come.

11. And today, my administration is announcing that \$36 billion of that money was going to — going to prevent the drastic cuts to workers' hard-earned pension benefits — cuts that had been scheduled to occur within the next few years.

12. That's not going to happen. The cuts are not going to occur.

13. For years and years, union workers have been driving trucks from factories to stores, bagging groceries, constructing the buildings and the bridges and the roads they use — that we use every day, and so much more.

14. I just want pause for a second and say, you know, imagine if you're not a union worker, you have a good job, you're retiring — about to retire and you find out your pension plan is going to be cut 60 percent. Imagine what that does. Imagine what that does to you.

15. They're truck drivers, warehouse workers, iron workers, bricklayers, carpenters, laborers, plumbers, musicians, food workers, and so many more people.

16. A lot of businesses aren't willing or able to run their own pension plans, and in some industries, workers can be employed by several different employers over time.

17. So working with the unions that represent their employees, businesses in the same industry often join together to form multi-employer pension plans.

18. These plans serve 11 million workers and retirees across our country.

19. And with each paycheck they earn, their employers put money into the pension plan. Like so many Americans, they work hard today to secure a retirement tomorrow.

20. But over the years, due to changing economic trends, persistent attacks on unions, over 200 — over 200 of these multi-employer plans were facing potential insolvency.

21. That meant that 2 to 3 million workers, through no fault of their own — they kept their end of the bargain — faced painful cuts to the benefits they were counting on in retirement.

22. But then imagine losing half of that pension or more through no fault of your own. You did your part. You paid in.

23. Imagine what it does financially to your peace of mind, what it does to your dignity. Your dignity. Because you counted on not having to rely on anybody to retire. It's about dignity.

24. So, with the American Rescue Plan, we included the Butch Lewis Act named after an Army veteran and a true champion of union workers – to protect the pensions you all worked so damn hard for, the pensions you sacrificed to secure.

25. These union workers and retirees are facing cuts up to 60 percent of their benefits, starting in the next few years, if we hadn't acted.

26. That means some folks would stand to lose \$10,000 each and every year of their retirement.

27. That's how much they'd lose each and every year of their retirement — the money they earned.

28. Instead, thanks to today's announcement, tens of thousands of union retirees and workers in states like Ohio, Michigan, Texas, Minnesota, Wisconsin, Missouri can go to bed tonight knowing their pension they worked so damn hard for is going to be there for them when they need it.

29. So I want to thank everyone at the Pension Benefit Guaranty Corporation who work so hard to make this program work, including the director who's here today. Thanks, Gordon, for being here.

30. This matters, this matters for workers. But every time I say, "This matters for workers," I think to myself: This matters for their spouses, this matters for their kids, this matters for their mothers and fathers who they're taking care of.

31. It matters. It matters. It matters for their families. It matters for the country.

32. I campaigned to restore the backbone of this country: the middle class, the unions. And over the last two years, that's what we've been doing.

33. Americans are working. The economy is growing. And incomes are rising faster than inflation.

Вправи на розвиток навичок прогнозування змісту тексту

Коментарі до вправи: Для того щоб розвинути навичку прогнозування змісту висловлення / повідомлення на основі знань про синтаксичні та стильові особливості вихідної мови, ефективним є виконання таких вправ:

а) Закрийте останню половину речення і спробуйте передбачити, що в ній сказано. Звертайте увагу на ключові слова в першій половині речення, які можуть допомогти передбачити другу половину речення.

б) Прочитайте назву цілої статті чи есе та спробуйте передбачити зміст. Після прочитання цілого повідомлення ви зрозумієте чи була ваша здогадка вірною.

в) Прочитайте статтю абзац за абзацом, намагаючись передбачити, що буде далі. Виокреміть ключові слова, які допомагають зрозуміти у якому напрямку рухається автор повідомлення.

I. Cover up the latter half of a sentence and try to predict what it says.

The source: Stress over cost of living crisis harming workers' performance, survey finds. <https://www.theguardian.com/business/2022/dec/11/stress-over-cost-of-living-crisis-harming-workers-performance-survey-finds>

1. Workers in the UK are becoming so anxious about the cost of living crisis that it is affecting their performance at work.

2. Forty-one per cent of the respondents highlighted “more distraction, less focus and attention to detail”, 33% increased sick leave or absence and 31% a reluctance to take on extra work.

3. We were very surprised at the extent to which there were these very visible knock-on effects.

4. There seems to be a sort of bandwidth issue, where people are facing extreme money worries, and that’s narrowing their field of vision, their ability to do their work well.

5. He suggested managers needed to be empathic towards their struggling staff, and he urged employers to think about such impacts when negotiating staff terms and conditions.

6. Some large employers have offered cost-of-living payments to their workforce to help them cope with short-term pressures.

7. Working families across Britain are worried sick about how they are going to pay their bills and put food on the table. This isn't something you can just switch off.

8. Financial insecurity is bad for workers and is bad for our economy.

9. If we want to have healthy, thriving workforces people need to be able to make a decent living.

10. The Chartered Institute for Personnel and Development (CIPD) said similar findings had been evident in its research, which showed many employers were concerned about their staff's financial wellbeing.

11. We encourage employers to focus on paying a fair and livable wage, offer financial wellbeing benefits and provide opportunities for in-work progression.

12. The effects of the crisis on working life appear to be more acute in the public sector, where a wave of strikes is looming in the coming weeks and months.

The source: Revolutionary gene therapy offers hope for untreatable cancers.

<https://www.theguardian.com/science/2022/dec/11/revolutionary-gene-therapy-offers-hope-untreatable-cancers>

1. Scientists in the UK have used a revolutionary new type of gene therapy to treat a young patient with relapsed T-cell leukaemia.

2. The administration of the technique – a world first – has raised hopes it could soon help to tackle other childhood cancers and serious diseases.

3. After receiving an infusion of donated T-cells, altered using a new technology known as base editing, Alyssa is recovering and has been in remission for six months.

4. This is our most sophisticated cell engineering so far, and it paves the way for other new treatments and ultimately better futures for sick children.

5. T-cell leukaemia is a cancer that affects a class of white blood cells known as T-cells.

6. These fail to develop properly and grow too quickly, interfering with blood cell growth in the body.

7. Standard treatments include bone marrow transplants and chemotherapy.

8. In Alyssa's case, these failed to halt the progress of the disease and her only option appeared to be palliative care.

9. But recent progress in cell therapy offered a new method for tackling her condition.

10. T-cells were collected from a healthy donor and changed so that they could kill other T-cells, including her leukaemia cells.

11. Other technologies can achieve such minute changes, but are associated with more side effects.

12. This is less of a problem with base editing and allowed the Gosh team to make a series of separate changes to the donated T-cells.

II. Read the title of a news article and try to predict the content.

Ministers refuse to negotiate with nurses on pay to prevent NHS strikes
(<https://www.theguardian.com/society/2022/dec/11/nhs-strikes-nurses-pay>)

MPs to mark day in 1942 when the Commons finally recognised the Holocaust
(<https://www.theguardian.com/world/2022/dec/11/mps-to-mark-day-in-1942-when-the-commons-finally-recognised-the-holocaust>)

Panama ex-president Ricardo Martinelli faces trial for money laundering
(<https://www.theguardian.com/world/2022/dec/10/panama-ex-president-ricardo-martinelli-faces-trial-for-money-laundering>)

Peru's new president swears in her cabinet with anti-corruption pledge
(<https://www.theguardian.com/world/2022/dec/10/perus-new-president-swears-in-her-cabinet-with-anti-corruption-pledge>)

Canada: hopes rise for landfill search where Indigenous women's bodies believed to be buried

[\(<https://www.theguardian.com/world/2022/dec/09/canada-landfill-indigenous-women-bodies-manitoba>\)](https://www.theguardian.com/world/2022/dec/09/canada-landfill-indigenous-women-bodies-manitoba)

Italian trapped in UAE embassy pleads with Giorgia Meloni to get him home

[\(<https://www.theguardian.com/world/2022/dec/11/andrea-costantino-italian-trapped-uae-embassy-pleads-with-giorgia-meloni>\)](https://www.theguardian.com/world/2022/dec/11/andrea-costantino-italian-trapped-uae-embassy-pleads-with-giorgia-meloni)

Racism poses public health threat to millions worldwide, finds report

[\(<https://www.theguardian.com/science/2022/dec/08/racism-poses-public-health-threat-to-millions-worldwide-finds-report>\)](https://www.theguardian.com/science/2022/dec/08/racism-poses-public-health-threat-to-millions-worldwide-finds-report)

Lessons that Labour should draw from the Chester byelection

[\(<https://www.theguardian.com/politics/2022/dec/06/lessons-that-labour-should-draw-from-the-chester-byelection>\)](https://www.theguardian.com/politics/2022/dec/06/lessons-that-labour-should-draw-from-the-chester-byelection)

Eat what you kill': How a fentanyl drugmaker bribed doctors, harmed patients and collected millions

[\(<https://www.usatoday.com/story/news/health/2022/12/08/fentanyl-drugmaker-insys-documents/10841172002/?gnt-cfr=1>\)](https://www.usatoday.com/story/news/health/2022/12/08/fentanyl-drugmaker-insys-documents/10841172002/?gnt-cfr=1)

Russia's war renews nuclear disaster fears. What to know about the dangers of radiation

[\(<https://www.usatoday.com/story/news/health/2022/12/08/nuclear-disaster-russian-war-explained/8092631001/>\)](https://www.usatoday.com/story/news/health/2022/12/08/nuclear-disaster-russian-war-explained/8092631001/)

Emergency service and more: 3 steps to make your phone safer

[\(<https://www.usatoday.com/story/tech/columnist/komando/2022/12/11/phone-safety-tips-emergency-services-blocking-unknown-callers/10819048002/>\)](https://www.usatoday.com/story/tech/columnist/komando/2022/12/11/phone-safety-tips-emergency-services-blocking-unknown-callers/10819048002/)

Alexa 'thank my driver' lets customers tip their deliverers. But has Amazon been stealing tips?

[\(<https://www.usatoday.com/story/money/2022/12/08/amazon-alexa-thank-my-driver-company-stealing-tips/10858513002/>\)](https://www.usatoday.com/story/money/2022/12/08/amazon-alexa-thank-my-driver-company-stealing-tips/10858513002/)

Ukraine war: Odesa and Melitopol under attack

[\(<https://www.bbc.com/news/world-europe-63933132>\)](https://www.bbc.com/news/world-europe-63933132)

Infectious Covid virus can stay on some groceries for days

[\(<https://www.bbc.com/news/health-63819818>\)](https://www.bbc.com/news/health-63819818)

III. Read the news article, paragraph by paragraph, predicting what will come next. Pick out key words that contain hints about the content.

The source: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-63916328>

Street harassment to be banned in crackdown, government says

Sexual harassment on the street will be made a crime with jail sentences of up to two years, the government has said. Catcalling, following someone and blocking their path will be criminalised in England under plans backed by the Home Secretary. "Every woman should feel safe to walk our streets," Suella Braverman said.

Sexual harassment is already illegal but it is hoped creating a new offence for street harassment will encourage more people to report it to police. "We are putting the needs of victims at the heart of our decision, which will mean the criminals who commit these acts face the consequences they deserve," Ms Braverman said.

A survey by pollsters YouGov for the BBC, published in March, suggested two-thirds of women did not feel safe walking alone at night, at least some of the time. Females under 34 are most likely to be the target of sexual offences but the least likely to report them, according to the Crown Prosecution Service (CPS).

The Crown Prosecution Service, which decides whether to take cases to court, recently updated its advice to staff about street harassment. The new guidelines also cover offences like exposure, stalking and sexual assault. The murder of Sarah Everard, who was abducted and killed by a serving policeman while walking home in south London last year, has also increased concerns over women's safety and attitudes towards women.

Six months later, primary school teacher Sabina Nessa, 28, was murdered in south London by a man she had never met. The government will now back legislation tabled by former business secretary Greg Clark. Mr Clark said the intention of the bill is "to reinforce a change in the culture that establishes that it is completely unacceptable to abuse women in the streets". During a debate in the House of Commons, Mr Clark said: "Public sexual harassment can affect men and boys, but we should be clear that it disproportionately affects women and girls."

Рекомендована література

Основна:

1. Енциклопедія перекладознавства. Handbook of Translation Studies. Т. 1. Кальниченко О.А., Черноватий Л.М. Вінниця : Нова Книга, 2020. 560 с.
2. Збірник вправ для занять з усного перекладу : англо-українська мовна пара. Олександра Літвіняк. Вінниця : Нова Книга, 2019. 232 с.
3. Основи перекладацького скоропису : навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти, що навчаються за спец. "Переклад". О. В. Ребрій ; за ред. Л. М. Черноватого та В. І. Карабана. Вид. 4-те, стер. Вінниця : Нова Книга, 2012. 148 с.
4. Практика перекладу публіцистичних текстів : англо-укр. та укр.-англ. напрямки : [посіб. для студентів ВНЗ, які навчаються за спец. "Переклад" (англ. мова)]. Карабан В. І., Панасьєв О. М. Вінниця : Нова Книга, 2017. 366 с.
5. Черноватий Л. М. Переклад англomовної юридичної літератури : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти. Л. М. Черноватий, В. І. Карабан, Ю. П. Іванко, І. П. Ліпко. Вінниця. Нова книга, 2017. 280 с.

Додаткова:

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2002. 576 с.
2. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову / В. І. Карабан, Дж. Мейс. Вінниця : Нова Книга, 2003. 608 с.
3. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську) [Текст] : навч. посіб. В. І. Карабан [та ін.] ; за ред. В. І. Карабана. Вінниця : Нова книга, 2003. 204 с.
4. Лінгвокультурологічні основи перекладу : навчально-методичний посібник. Л. Л. Славова, Н. Д. Борисенко. Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 84 с.
5. Швачко С. О. Проблеми синхронного перекладу : навчальний посібник. Вінниця : Фоліант, 2004. 112 с.

Інтернет-ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Інтернет-сторінка. – Режим доступу до електронних документів : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : пошукова система сайту : Система каталогів і картотек : Електронний фонд (тематичні та видові зібрання публікацій) : Електронна бібліотека авторефератів дисертацій : Пошук у електронній бібліотеці авторефератів дисертацій. – Режим доступу до електронних документів. - <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ard.html>.
5. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.nplu.org/ua/resources/resources.htm>.
6. Національна парламентська бібліотека України : веб-сайт : Політематична база даних статей з періодичних видань. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://analytic.nplu.org/>.